

Eksamensveiledning

- om vurdering av eksamensbesvarelser

2017

ENG0012 Engelsk
Sentralt gitt skriftlig eksamen

Eksamensveiledning for engelsk etter 10. trinn

Eksamensveiledning til sentralt gitt skriftlig eksamen 2017 i ENG0012 for elever på 10. trinn og deltakere og privatister i voksenopplæringen

Denne eksamensveiledningen gir informasjon om sentralt gitt eksamen og hvordan denne skal vurderes. Veiledningen skal være kjent for elever, voksne deltakere, privatister, lærere og foresatte i god tid før eksamen. Sensorene må bruke veiledningen som en felles referanseramme i arbeidet sitt.

Under vil «elever» bli brukt om både elever, voksne deltakere og privatister.

1 Organisering av sentralt gitt skriftlig eksamen i engelsk etter 10. trinn

Forberedelsesdel: 1 dag: torsdag 18. mai 2017, én dag, fra 09.00

Eksamen: 5 timer: fredag 19. mai 2017, én dag, fra 09.00

På forberedelsesdagen er alle hjelpemidler tillatt inkludert bruk av Internett. Forberedelsesdagen er obligatorisk skoledag. I forberedelsestiden kan eleven samarbeide, hente informasjon og få veiledning.

Forberedelsesmateriellet til eksamen publiseres kun på nett. For å kunne dra nytte av bilder og lyd bør skolene legge til rette for at elevene kan arbeide med materiellet digitalt. Forberedelsesmateriellet kan også skrives ut.

Sentralt gitt eksamen varer i 5 timer. Oppgavene blir trykket og sendt til skolen i tillegg til at de blir tilgjengelige i PAS på eksamensdagen.

1.1 Nærmere beskrivelse av eksamen

Praktisk informasjon

Topptekst:	fagkode og kandidatnummer
Bunntekst:	sidetall og totalt antall sider
Font og skriftstørrelse:	Lesbar font og størrelse. Til orientering har Arial, Times New Roman eller Calibri i brødtekster, str. 12 god lesbarhet
Linjeavstand:	1,5
Oppgavenummer:	skrives inn i besvarelsen, f.eks. 2b

Forberedelsesdel

Til eksamen er hele læreplanen til og med 10. trinn aktuell. Det innebærer at elevene til eksamen kan prøves i flere og relevante deler av læreplanen enn det som kan leses direkte ut av forberedelsesmateriellet. Forberedelsen skal bidra til å forberede elevene til eksamen, men ikke være så konkret at den avslører eksamensoppgavene. Læreren skal veilede, men ikke undervise i forberedelsestiden.

Elevene får tilgang til forberedelsesmateriellet kl. 09.00 på forberedelsesdagen. I forberedelsesmateriellet kunngjøres tema for årets eksamen. I 2017 vil forberedelsesmateriellet være om lag 10 digitale sider, for å gi elevene tid til å arbeide grundig med materiellet og tid til å knytte temaet for eksamen til innholdet i opplæringen.

Forberedelsesmateriellet er knyttet opp mot tema på ulike måter og består av ulike typer tekster med ulik lengde og vanskegrad. Materiellet har universell utforming, og tekstene er også tilgjengelige med syntetisk tale. Tekstene skal være til inspirasjon og til bruk som kilder på eksamensdagen.

Eksamensoppgavene

Eksamensoppgavene er basert på kompetansemålene i læreplanen for faget. De prøver elevenes samlede kompetanse ut fra hovedområdene *Språklæring, Skriftlig kommunikasjon og Kultur, samfunn og litteratur*. Eksamen har to deler. I den første delen blir eleven bedt om å skrive to korte tekster. I den andre delen blir eleven bedt om å skrive og utforme en lengre tekst. Besvarelsene skal være på engelsk. Eleven må disponere tiden slik at alle oppgaver blir besvart innenfor rammen av 5 timer.

Ett av de to kortsvarene i del 1 (part 1, short answers) har en oppgave med utgangspunkt i tekstvedlegg som ikke er i forberedelsesmateriellet. Den vedlagte teksten er innenfor temaet for eksamen.

I del 2 (part 2, long answer) skal elevene svare på én av fire langsvarsoppgaver. Disse er knyttet opp mot tekstene i forberedelsesmateriellet og åpner i tillegg for å bruke annet relevant materiell som elevene har arbeidet med i opplæringen, slik at elevene får mulighet til å vise kompetanse. Eleven bestemmer selv tittel på teksten i del 2.

Hver oppgave har en tekst med spesifikk oppgaveinstruksjon. Oppgaveinstruksjonen er ment å hjelpe eleven til å velge type tekst og utforme innholdet i oppgavesvaret.

Oppgaveinstruksjonen er også styrende for hvordan sensor skal vurdere besvarelsen. Derfor er det viktig at eleven svarer på alle delene av oppgaveinstruksjonene. Sensor skal vurdere alle delene, men delene skal ikke vektas. Når karakteren settes, skal sensor vurdere kompetansen som vises i eksamenssvaret.

Ulike typer tekst og utforming av tekster

I den reviderte læreplanen i engelsk finnes ikke lenger berepet sjanger. I stedet brukes det videre begrepet «type tekst». Hovedområdet *Skriftlig kommunikasjon* dreier seg om å

«skrive engelske tekster i ulike kommunikasjonssituasjoner for å stimulere til skriveglede og opplevelse, og for å forstå og tilegne seg kunnskap. Dette dreier seg også om tilpasning av språket til formål og mottaker, blant annet gjennom å skille mellom formelt og uformelt skriftlig språk».

Til eksamen er det å velge type tekst en del av kompetansen elevene viser. Elevene skal ved hjelp av kunnskap om språk og tekst selv kunne velge hvilken type tekst som er best egnet, bearbeide den og tilpasse den til formålet med teksten. Sensor skal derfor være åpen for elevens valg av type tekst ut fra oppgaveinstruksjonen.

Hovedområdet *Skriftlig kommunikasjon* «omfatter også å skape struktur og sammenheng i tekster». Til eksamen er det å utforme tekster en del av kompetansen elevene viser i tråd med kompetansemålet «bruke digitale verktøy og formkrav for informasjonsbehandling, tekstproduksjon og kommunikasjon».

Digitale formkrav er definert i læreplanen i teksten om «Digitale ferdigheter». Det betyr «at effekter, bilder, tabeller, overskrifter og punkter er satt sammen for å understreke og formidle et budskap.» Å utforme tekster i i tråd med digitale formkrav er også en del av den kompetansen elevene viser til eksamen. Derfor blir verbet «create» brukt i oppgaveinstruksjonen i del 2 (part 2, long answer).

2 Hjelpemidler

På eksamen er alle hjelpemidler tillatt, bortsett fra Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. For engelsk, som for andre språkfag, er heller ikke oversettelsesprogrammer tillatt.

Ved bruk av nettbaserte hjelpemidler til eksamen, er det viktig å kontrollere at elevene ikke kan kommunisere med andre (dvs. samskriving, chat, alle muligheter for å utveksle informasjon med andre) under eksamen.

Gjennom opplæringen i det enkelte fag skal elevene ha blitt veiledet i å vurdere hvilke hjelpemidler de vil ha nytte av i arbeidet med å løse ulike typer oppgaver. Det er eleven selv, gjerne i samråd med læreren, som finner frem til hvilke hjelpemidler som er formåltjenlige.

3 Bruk av kilder

Dersom det er aktuelt for eleven å bruke kilder i besvarelsen, må disse oppgis på en etterrettelig måte. Eleven skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på alle kilder som er brukt. Dersom eleven bruker utskrift eller sitat fra nettsider, skal han/hun oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.

Det finnes ulike måter å oppgi kilder på. Kilder som blir brukt til eksamen, skal oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem.

Les mer om uselvstendig bruk av kilder her: <http://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/sensurere-eksamen/>

Dersom sensor mistenker at en besvarelse inneholder kopiert materiell uten kildehenvisning, kan besvarelsen sendes til plagiatskontroll.

3.1 Bruk av kilder i engelsk

Den reviderte læreplanen i engelsk sier at eleven skal kunne «bruke forskjellige kilder som grunnlag for skriving» og «velge ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler, og bruke dem på en selvstendig måte ...». Sensor skal både vurdere måten kildene er brukt på og om kildene er etterrettelig oppgitt i elevens besvarelse. Kildehenvisningene i forberedelsesmateriellet viser hvordan eleven kan oppgi kilder. Besvarelser som i sin helhet viser seg å være kopi av tidligere publisert materiell, vil bli vurdert til laveste karakter.

4 Vurdering av eksamensbesvarelser i engelsk etter 10. trinn

Læreplanene og forskrift til opplæringsloven er grunddokumenter for vurderingsarbeidet. Til eksamen er hele læreplanen for faget aktuell. Forskrift til opplæringsloven §§ 3-25 og 4-18 slår fast følgende:

Eksamen skal organiserast slik at eleven/deltakaren eller privatisten kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til eleven/deltakaren eller privatisten slik den kjem fram på eksamen.

Kompetanse er i denne sammenhengen definert som evnen til å møte en kompleks utfordring eller utføre en kompleks aktivitet eller oppgave¹. Eksamensoppgavene blir utformet slik at de prøver denne kompetansen. Grunnlaget for å vurdere den kompetansen eleven viser i eksamensbesvarelsen, er kompetansemålene i læreplanen for fag².

De grunnleggende ferdighetene er integrert i kompetansemålene i læreplanene for fag. Grunnleggende ferdigheter vil derfor prøves indirekte til sentralt gitt eksamen.

Sensor skal vurdere kompetansen slik den fremkommer på eksamen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-25 og 4-18. Eksamensbesvarelsen blir vurdert av to eksterne sensorer. Dersom disse to er uenige, avgjør en oppmann karakteren, jf. §§ 3-28 og 4.21 i forskrift til opplæringsloven.

¹ St.meld. nr. 30 (2003–2004) *Kultur for læring*

² Forskrift til opplæringsloven §§ 3-3 og 4-3

4.1 Karakterer

Forskrift til opplæringsloven §§ 3-4 og 4-4 har generelle karakterbeskrivelser for grunnopplæringen:

- a) Karakteren 6 uttrykkjer at eleven/deltakaren har framifrå kompetanse i faget.
- b) Karakteren 5 uttrykkjer at eleven har mykje god kompetanse i faget.
- c) Karakteren 4 uttrykkjer at eleven har god kompetanse i faget.
- d) Karakteren 3 uttrykkjer at eleven har nokså god kompetanse i faget.
- e) Karakteren 2 uttrykkjer at eleven har låg kompetanse i faget.
- f) Karakteren 1 uttrykkjer at eleven har svært låg kompetanse i faget.

Kjennetegn på måloppnåelse i eksamensveiledningen beskriver elevens kompetanse på tre nivåer. Beskrivelsene skal bidra til en felles forståelse av kravene til vurdering og til en rettferdig vurdering.

4.2 Fagspesifikke underpunkter

Vurdering av kompetanse

Det er instruksene i oppgavene som er styrende for hvordan sensor skal vurdere innhold, struktur og språk i elevens besvarelse. Derfor er det viktig at eleven svarer på alle oppgaver og alle deler av oppgaveinstruksjonene. Dersom eleven kun har svart på deler av oppgaveinstruksjonene, må sensor vurdere den kompetansen som vises i det som er levert.

Eleven blir bedt om å skrive to korte tekster, oppgave 1a og 1b, og en lengre tekst, hvor de velger mellom oppgavene 2a–d til eksamen. Hver oppgave prøver ulike kompetansemål i læreplanen. For å få et førsteinntrykk av besvarelsen bør sensor først lese gjennom elevens samlede tekstproduksjon, før hver del vurderes med tanke på innhold, struktur og språk. Til slutt settes en karakter som viser kompetansen som fremkommer i eksamenssvaret.

Sensor skal ikke vekte oppgavesvarene, men vurdere kompetanse slik den fremkommer på eksamen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-25 og §4-18. Kompetansen vurderes med utgangspunkt i læreplanen, eksamensveiledningen og vurderingsmatrisen.

Innhold, struktur og språk

Tekstforståelse kan komme til uttrykk både som direkte svar på oppgaver knyttet til forberedelsesmateriellet og/eller gjennom at eleven bruker denne forståelsen i utformingen av egne tekster.

I et godt svar kommuniserer tekstene. Det vil si at tekstene er tilpasset kommunikasjonssituasjonen de skal fungere i, i tillegg til å ha et relevant innhold, klar struktur og et funksjonelt språk.

Det vil alltid være diskusjon om hva som er et funksjonelt språk i engelsk. Språket er i endring og har mange varianter. Sensor må vurdere i hvilken grad språket er med på å formidle innholdet, eller om det kommer i veien for det eleven ønsker å gi uttrykk for.

Ordbøker

Mange skoler benytter seg av nettbaserte ordbøker i opplæringen. Skolene kan selv velge å la elevene benytte nettbaserte forberedelsesdeler, læringsressurser, oppslagsverk og/eller ordbøker også under eksamen. Dette gjelder kun dersom skolene er i stand til å isolere de aktuelle IP-adressene. Dette er nøyere beskrevet på Utdanningsdirektorats nettsider.

En viktig presisering er at det fremdeles er skolens ansvar å sikre at regelverket for hjelpemiddelbruk til eksamen følges, og at kandidatene **ikke** har tilgang til Internett, oversettelsesprogram(mer) eller kommunikasjon med andre på selve eksamen!

Bruk av tidligere gitte eksamensoppgaver og eksamensbesvarelser med begrunnelser for karakteren

Utdanningsdirektoratet har publisert materiell til bruk i forberedelser til eksamen og som grunnlag for diskusjoner om vurdering av eksamenssvar. Dette finner du på www.udir.no under: *Vurdering – Eksamen grunnskole – Før eksamen*. Her finner du eksamensoppgaver fra tre år tilbake. På samme sted finner du autentiske elevsvar med begrunnelse for karakterer fra eksamen 2014: *Eksamensbesvarelser med begrunnelse for karakteren*.

4.3 Forhåndssensur

Hensikten med en forhåndssensur er å støtte opp om den sentrale sensuren og sikre en rettferdig sensur. Forhåndssensuren i engelsk gjøres av oppmenn som er erfarne sensorer fra hele landet. Dersom det viser seg at enkelte oppgaver blir oppfattet som vanskelige å vurdere, vil forhåndssensuren gi informasjon om dette. Forhåndssensuren skal være 30. og 31. mai, og dersom det er kommentarer fra forhåndssensuren, blir disse publisert 31. mai kl. 14.00 på Utdanningsdirektoratets nettsider: www.udir.no. Føringerne i forhåndssensuren er retningsgivende for sensor.

5 Kjennetegn på måloppnåelse

Kjennetegn på måloppnåelse kan utformes som en mer utfyllende beskrivelse eller samles i en kortfattet matrise. Vurderingsmatrisen har beskrivelser av kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen i engelsk etter 10. trinn.

Vurderingsmatrisen beskriver kjennetegn på måloppnåelse innenfor tre nivåer med utgangspunkt i kompetansemålene. Kjennetegnene beskriver nærmere hva for eksempel «nokså god til god kompetanse» i faget vil si for et eksamenssvar på dette nivået. Oversikten over kjennetegn i vurderingsmatrisen må ikke oppfattes som uttømmende, og sensor må benytte veiledningsmateriell og profesjonelt skjønn for å vurdere elevens kompetanse slik den fremkommer i hver enkelt besvarelse.

Beskrivelsene skal bidra til en felles forståelse av kravene til eksamen og til en mer rettfærdig vurdering. Sensor skal benytte vurderingsmatrisen med kjennetegn på måloppnåelse i sin vurdering av elevbetsvarelsene til eksamen. Alt eleven leverer, skal vurderes som en del av elevens kompetanse.

Kjennetegnene er til hjelp for sensor i å definere kvaliteten på elevens besvarelse. Ved å benytte kjennetegn på måloppnåelse kan sensor danne seg et bilde av elevens samlede kompetanse, slik den fremkommer i eksamenssvaret.

Karakteren 1 skal brukes i tilfeller der oppgavesvaret som helhet viser svært lav kompetanse i faget. Besvarelser på dette nivået er oftest svært korte og forholder seg ikke eller i svært begrenset grad til oppgaveinstruksjonene. Besvarelsene viser ofte at eleven mangler språk for å besvare oppgavene. Besvarelser som i sin helhet viser seg å være kopi av tidligere publisert materiell, vil bli vurdert til karakter 1.

Kjennetegn på måloppnåelse ENG0012 ved sentralt gitt skriftlig eksamen

Generelle karakterbeskrivelser	<i>Karakteren 2 uttrykker at eleven har låg kompetanse</i>	<i>Karakter 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse</i> <i>Karakter 4 uttrykker at eleven har god kompetanse</i>	<i>Karakter 5 uttrykker at eleven har mykje god kompetanse</i> <i>Karakter 6 uttrykker at eleven har framifrå kompetanse</i>
Hovedområder/ Kompetanse	Eksamenssvaret ...	Eksamenssvaret ...	Eksamenssvaret...
Språklæring	<ul style="list-style-type: none"> • har et enkelt tekstinnhold og er til en viss grad i samsvar med oppgavens krav 	<ul style="list-style-type: none"> • har stort sett relevant tekstinnhold og er i samsvar med oppgavens krav 	<ul style="list-style-type: none"> • har relevant tekstinnhold og selvstendige refleksjoner som viser god forståelse for oppgavens krav og omfang
Skriftlig kommunikasjon	<ul style="list-style-type: none"> • viser noe faglig kunnskap • inneholder noe informasjon fra kjente tekster og emner 	<ul style="list-style-type: none"> • viser faglig kunnskap • inneholder informasjon fra ulike typer tekster og emner 	<ul style="list-style-type: none"> • viser god faglig kunnskap • inneholder relevant informasjon fra ulike typer tekster og emner
Kultur, samfunn og litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • beskriver noe av hovedinnholdet eller enkelte detaljer • vurderer noe av innholdet og gir enkelte eksempler • har kildehenvisninger for enkelte av kildene som er benyttet 	<ul style="list-style-type: none"> • beskriver stort sett hovedinnhold og detaljer • vurderer innhold og underbygger i noen grad argumenter og eksempler • har kildehenvisninger for kilder som er benyttet 	<ul style="list-style-type: none"> • beskriver hovedinnhold og detaljer • vurderer innhold og begrunner svar med argumenter og eksempler • har etterprøvbar kildehenvisning for kildene som er benyttet

Tekststruktur	<ul style="list-style-type: none"> • er til en viss grad tilpasset til formål, mottaker og digitale formkrav ut fra oppgaveinstruksjonen • inneholder enkle mønstre for tekstbygging og er utformet med forståelig struktur og sammenheng • har enkel tekstbinding på setnings- og/eller tekstnivå 	<ul style="list-style-type: none"> • er stort sett tilpasset til formål, mottaker og digitale formkrav ut fra oppgaveinstruksjonen • inneholder grunnleggende mønstre for tekstbygging og er utformet med struktur og sammenheng • har ulike former for tekstbinding som stort sett fremhever innhold og lesbarhet på setnings- og tekstnivå 	<ul style="list-style-type: none"> • er tilpasset til formål, mottaker og digitale formkrav ut fra oppgaveinstruksjonen • inneholder sentrale situasjonstilpassede mønstre for tekstbygging og er utformet med god struktur og sammenheng • har hensiktsmessige former for tekstbinding som fremhever innhold og øker lesbarheten på setnings- og tekstnivå
Språk	<ul style="list-style-type: none"> • viser et enkelt ordforråd og enkelte faglige begreper om enkelte emner • viser en viss grad av korrekt rettskriving og tegnsetting som gjør teksten forståelig • viser enkle mønstre for ordbøying og setningsbygning 	<ul style="list-style-type: none"> • viser et dekkende ordforråd om kjente emner og noen faglige begreper • viser stort sett sentrale mønstre for rettskriving og tegnsetting • viser stort sett sentrale mønstre for ordbøying og setningsbygning 	<ul style="list-style-type: none"> • viser et generelt ordforråd og faglige begreper i ulike emner • viser sentrale mønstre for rettskriving og tegnsetting • viser sentrale mønstre for ordbøying og setningsbygning

Karakteren 1 uttrykker at besvarelsen viser lavere måloppnåelse enn det som står ovenfor

Vurderingsskjema

VURDERINGSSKJEMA I ENG0012 FOR TASK 1a, 1b og 2.

Kompetanse		1	2	3-4	5-6	Begrunnelse
Språklæring Skriftlig kommunikasjon Kultur, samfunn og litteratur	Innhold					
	Tekststruktur					
Skriftlig kommunikasjon	Språk					
Kompetanse og ytterligere kommentarer						

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no